

پروژه‌های فرهنگ، هنر و ارتباطات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

بررسی کیفیت زندگی شهری

نظریه، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی

رابرت مارانزو رابرت استیمسون

مترجمان: غلامرضا غفاری

میلا درستی، سامان یوسفوند

هو الكافي

بررسی کیفیت زندگی شهری
نظریه، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی

رابرت هارنر و رابرت استیون

مترجمان:

غلامرضا غفاری

میلاد رستمی

ساجان یوسفوند

سرشناسه : مارانز، رابرت دبلیو، ۱۹۳۴ - م. Marans, Robert W.

عنوان و نام پدیدآور : بررسی کیفیت زندگی شهری نظریه، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی / رابرت مارانز، رابرت استیمسون؛ مترجمان غلامرضا غفاری، میلاد رستمی، سامان یوسفوند

مشخصات نشر : تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری : ۵۵۱ ص.: مصور، جدول.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۹۹-۴

یادداشت : عنوان اصلی: Investigating quality of urban life : theory, methods and empirical research.

موضوع : کیفیت زندگی -- اندازه‌گیری
موضوع : Quality of life -- Measurement
موضوع : زندگی شهری
موضوع : City and town life
شناسه افزوده : استیمسون، رابرت جان
شناسه افزوده : Stimson, R. J. (Robert John)
شناسه افزوده : غفاری، غلامرضا، ۱۳۴۴ - ، مترجم
شناسه افزوده : رستمی، میلاد، ۱۳۶۷ - ، مترجم
شناسه افزوده : یوسفوند، سامان، ۱۳۶۸ - ، مترجم
شناسه افزوده : پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
رده بندی کنگره : ۱۳۹۵ ب۴م/۱۵۳ HT
رده بندی دیویی : ۳۰۷/۷۶
شماره کتابشناسی ملی : ۴۴۵۶۳۵۴

ناشر: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
عنوان: بررسی کیفیت زندگی شهری، نظریه، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی
نویسندگان: رابرت مارانز و رابرت استیمسون
مترجمان: غلامرضا غفاری، میلاد رستمی، سامان یوسفوند
ویراستار علمی: سناءالدین سراجی جهرمی
ویراستار ادبی: مهناز احدی
طرح جلد: فاطیما وفا
صفحه‌آرایی: حسین آذری
نوبت چاپ: اول - زمستان ۱۳۹۸
شمارگان: ۵۰۰ نسخه
قیمت: ۶۰۰۰۰۰ ریال
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۶۸۷-۹۹-۴

همه حقوق این اثر برای پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات محفوظ است.
در صورت تخلف، پیگرد قانونی دارد.

نشانی: تهران، پایین‌تر از میدان ولیعصر (عج)، خیابان دمشق، شماره ۹، پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
صندوق پستی: ۶۲۷۴-۱۴۱۵۵. تلفن: ۸۸۹۰۲۲۱۳. دورنگار: ۸۸۸۹۳۰۷۶. Email: nashr@ricac.ac.ir

فرهنگ و جامعه (۱۴۲)

فهرست مطالب

۱.....	سخن ناشر
۳.....	پیشگفتار مترجمان

۷.....	فصل نخست: مروری کلی بر کیفیت زندگی شهری
۷.....	درآمد
۱۵.....	برخی مفاهیم مرتبط: بهزیستی، رضایت و شادکامی
۱۷.....	مکان و بستر محیطی حائز اهمیت اند
۲۵.....	مزایای رویکرد مدل‌سازی
۲۷.....	شاخص‌های اجتماعی، تسهیلات شهری و مطالعات قابلیت زندگی
۳۲.....	جمع‌بندی
۳۳.....	معرفی سامانه‌های اطلاعات جغرافیایی
۳۶.....	نتیجه‌گیری
۳۷.....	منابع:

بخش نخست: رویکردهای مطالعه کیفیت زندگی و کیفیت زندگی شهری

۴۵.....	فصل دوم: سنجش عینی کیفیت زندگی با استفاده از تحلیل داده‌های ثانویه
۴۵.....	درآمد
۴۷.....	جنبش شاخص‌های اجتماعی
۵۱.....	خلاصه
۵۱.....	عملیاتی کردن سنجش بهزیستی اجتماعی از طریق شاخص‌های اجتماعی سرزمینی
۵۷.....	نمونه‌هایی از کاربردهای تجربی
۶۰.....	بررسی کیفیت زندگی شهری با وزندهی به شاخص‌های عینی
۶۲.....	درجه‌بندی معاصر شهرها و کیفیت زندگی آنها
۶۶.....	نتیجه‌گیری
۶۸.....	منابع:

فصل سوم: سنجش ذهنی کیفیت زندگی با استفاده از گردآوری داده‌های اولیه و تحلیل داده‌های پیمایشی	۷۱
درآمد	۷۱
کیفیت ذهنی زندگی به‌منزله بررسی تجربی اثبات گرایانه	۷۲
ارزشیابی ذهنی کیفیت زندگی	۷۴
چارچوب مدل مفهومی کلی	۷۸
بهره‌گیری از مدل‌بندی عامل محور برای تحلیل داده‌های کیفیت زندگی شهری	۸۷
نتیجه‌گیری	۸۹
منابع:	۹۰

فصل چهارم: تکامل رویکردهای یکپارچه به تحلیل کیفیت زندگی شهری	۹۷
درآمد	۹۷
نظریه‌ها و مدل‌هایی پیرامون ابعاد خاص محیط شهری	۱۰۰
محیط فیزیکی شهری	۱۰۱
دسترسی به خدمات و تسهیلات	۱۰۲
تراکم و اضافه‌بار شهری	۱۰۳
محیط‌های طبیعی	۱۰۳
نظریه سازمان باختگی اجتماعی	۱۰۴
نظریه خرده‌فرهنگ	۱۰۵
شواهد تجربی برای کیفیت عینی و ذهنی زندگی شهری	۱۰۶
نمونه‌ای از مدل‌سازی پیوندهای میان شاخص‌های عینی و ذهنی کیفیت زندگی شهری	۱۰۹
متغیرهای ذهنی	۱۱۳
متغیرهای عینی	۱۱۴
خلاصه یافته‌ها	۱۱۶
نتیجه‌گیری	۱۲۳
منابع:	۱۲۶

بخش دوم: مطالعات تجربی سنجش عینی کیفیت زندگی شهری

فصل پنجم: تسهیلات، کیفیت زندگی و توسعه منطقه‌ای	۱۳۳
درآمد	۱۳۳
مقدمات	۱۳۵
تسهیلات طبیعی و توسعه منطقه‌ای: نمونه‌های تجربی	۱۴۲
مشاغل در برابر تسهیلات	۱۵۱
مهاجرت	۱۵۵
تسهیلات و مهاجرت مسن‌ترها	۱۵۸
خلاصه و نتیجه‌گیری	۱۶۰
منابع:	۱۶۲

فصل ششم: تغییرپذیری‌های کیفیت عینی زندگی شهری در مناطق شهر: فونیکس	۱۶۹
چشم‌اندازی از بالا	۱۶۹
چالش‌های مفهومی و روش‌شناختی	۱۷۰

۱۷۳.....	ویژگی های کیفیت زندگی شهری.....
۱۷۸.....	گزینش و آماده سازی داده ها.....
۱۸۰.....	محاسبه شاخص های کیفیت زندگی شهری.....
۱۹۸.....	خلاصه و نتیجه گیری.....
۲۰۰.....	منابع:.....

**بخش سوم: مطالعات تجربی ارزیابی ذهنی کیفیت زندگی شهری
با کمک گزیده ای از مطالعات موردی**

۲۰۵.....	فصل هفتم: کیفیت زندگی در کلان شهر دیترویت در آغاز هزاره.....
۲۰۵.....	درآمد.....
۲۰۷.....	پیرامون منطقه.....
۲۰۹.....	روش شناسی.....
۲۱۳.....	یافته ها.....
۲۲۴.....	کاربردهای داده ها برای سیاست و برنامه ریزی.....
۲۲۶.....	استمرار فعالیت.....
۲۲۷.....	خلاصه.....
۲۲۸.....	منابع:.....

۲۲۹.....	فصل هشتم: منطقه بریزین سوئیس کوئینزلند در استرالیا: ارزیابی ذهنی کیفیت زندگی شهری و تغییرها در گذر زمان.....
۲۲۹.....	درآمد.....
۲۳۰.....	پیرامون منطقه مطالعه و پیمایش.....
۲۳۴.....	ارزیابی «حوزه های» کیفیت زندگی شهری در منطقه بساک.....
۲۳۸.....	موضوعات مسئله ای در منطقه بساک.....
۲۳۹.....	نگرش ها در مقایسه با خدمات و موضوعات برنامه ریزی در منطقه بساک.....
۲۴۱.....	تمرکز بر موضوعات در سطح محلی یا محله ای.....
۲۵۵.....	نتیجه گیری.....
۲۵۶.....	قدردانی.....
۲۵۷.....	منابع:.....

۲۵۹.....	فصل نهم: سنجش کیفیت زندگی شهری در استانبول.....
۲۵۹.....	درآمد.....
۲۶۰.....	ناحیه مطالعه.....
۲۶۳.....	روش شناسی.....
۲۶۹.....	یافته ها.....
۲۸۲.....	نتیجه گیری.....
۲۸۴.....	منابع:.....

۲۸۵.....	فصل دهم: سنجش کیفیت زندگی شهری و رضایت از محله در فاماگوستا، قبرس شمالی.....
۲۸۵.....	درآمد.....
۲۸۶.....	فارماگوستا.....

۲۸۹.....	روش‌شناسی
۲۹۲.....	یافته‌ها
۲۹۸.....	چشم‌اندازهای آینده
۳۰۰.....	خلاصه و نتیجه‌گیری
۳۰۲.....	کارهای آینده
۳۰۴.....	منابع:

فصل یازدهم: کیفیت زندگی در داکا، بنگلادش: کیفیت محله به‌منزله مؤلفه‌ای مهم در رضایت از محل

۳۰۵.....	سکونت
۳۰۵.....	درآمد
۳۰۶.....	زمینه: داکا، بنگلادش
۳۰۹.....	ناحیه مطالعه
۳۱۳.....	جمعیت‌شناسی ناحیه مطالعه
۳۱۵.....	روش‌شناسی
۳۱۸.....	یافته‌ها
۳۲۳.....	بحث
۳۲۵.....	نتیجه‌گیری
۳۲۷.....	منابع:

فصل دوازدهم: مطالعه کیفیت زندگی شهری

۳۳۱.....	درآمد
۳۳۱.....	زمینه مطالعه
۳۳۲.....	ناحیه مطالعه
۳۳۳.....	روش‌شناسی
۳۳۵.....	کیفیت زندگی شهری و متغیرهای تصویری و رفتاری محل سکونت
۳۴۸.....	نتیجه‌گیری
۳۵۰.....	منابع:
۳۵۴.....	فصل سیزدهم: کیفیت ذهنی در کوئینزلند: مقایسه نواحی کلان‌شهری، منطقه‌ای و روستایی
۳۵۷.....	درآمد
۳۵۷.....	کیفیت ذهنی کلی زندگی شهری
۳۵۸.....	مقوله‌های کیفیت ذهنی زندگی شهری
۳۵۹.....	سرمایه اجتماعی
۳۶۱.....	مطالعه حاضر
۳۶۲.....	کیفیت ذهنی کلی زندگی شهری
۳۶۵.....	نتایج
۳۶۷.....	بحث
۳۷۳.....	محدودیت‌ها و پژوهش‌های آینده
۳۷۴.....	نتیجه‌گیری
۳۷۶.....	منابع:
۳۷۷.....	

۳۸۱.....	فصل چهاردهم: مقایسه کیفیت زندگی شهری و روستایی در ایالت واشنگتن
۳۸۱.....	درآمد.....
۳۸۳.....	پیشینه.....
۳۹۰.....	روش شناسی.....
۳۹۵.....	داده‌های مفقود.....
۳۹۵.....	تحلیل داده‌ها.....
۳۹۵.....	یافته‌ها.....
۴۱۳.....	بحث و نتیجه‌گیری.....
۴۱۶.....	منابع:.....

بخش چهارم: نوآوری‌های مدل‌بندی داده‌های کیفیت زندگی شهری

۴۲۱.....	فصل پانزدهم: مدل‌سازی عوامل تعیین‌کننده کیفیت ذهنی زندگی شهری
۴۲۱.....	درآمد.....
۴۲۲.....	کیفیت زندگی شهری و دلالت‌های گسترده‌تر.....
۴۲۳.....	کیفیت ذهنی زندگی شهری در سطوح گوناگون مقیاس جغرافیایی.....
۴۲۴.....	فرانظریه رضایت از زندگی شهری.....
۴۲۶.....	مدل آزمون‌شده.....
۴۲۷.....	روش.....
۴۳۰.....	نتایج.....
۴۴۱.....	بحث.....
۴۴۵.....	منابع:.....

۴۴۷.....	فصل شانزدهم: تجزیه سنجش کیفیت ابعاد زندگی شهری
۴۴۷.....	درآمد.....
۴۴۸.....	مقیاس جغرافیایی مطالعه‌های کیفیت زندگی.....
۴۴۹.....	نمونه‌هایی از کاربرد مقیاس‌های جغرافیایی در پژوهش‌های کیفیت زندگی.....
۴۵۲.....	رویکردی نو به بررسی مقیاس جغرافیایی کیفیت زندگی.....
۴۵۴.....	یافته‌ها.....
۴۵۷.....	مقوله‌های محیط فیزیکی.....
۴۶۲.....	نتیجه‌گیری.....
۴۶۴.....	منابع:.....

۴۶۷.....	فصل هفدهم: رویکرد خوشه‌بندی فضایی در تحلیل انواع کیفیت عینی زندگی شهری
۴۶۷.....	درآمد.....
۴۶۹.....	کیفیت زندگی شهری و ابعاد عینی محیط شهری.....
۴۷۲.....	انواع کیفیت عینی زندگی شهری و رویکرد خوشه‌بندی فضایی.....
۴۷۳.....	روش.....
۴۷۷.....	نتایج.....
۴۸۱.....	بحث.....
۴۸۳.....	دلالت‌ها، محدودیت‌ها و پژوهش‌های آینده.....
۴۸۶.....	منابع:.....

فصل هجدهم: بهره‌گیری از سامانه اطلاعات جغرافیایی برای استخراج الگوهای منطقه‌ای، ابعاد کیفیت زندگی شهری: همراه با نمونه‌ای از داده‌های منطقه بربین - ساک	۴۸۹
درآمد	۴۸۹
منطقه مطالعه شده و پیمایش	۴۹۱
کاربرد ۱: استخراج الگوهای زیرمنطقه‌ای سنجه تجمیع شده ابعاد کیفیت زندگی شهری	۴۹۲
نتایج	۴۹۸
کاربرد ۲: استخراج الگوهای فضایی تعمیم یافته ارزیابی های ذهنی از ویژگی های «جذابیت محله‌ای» و سنجه‌های عینی خصوصیات محله‌ای	۵۰۲
ساختارهای اجتماعی - فضایی نقشه‌های عاملی	۵۱۵
نتیجه‌گیری	۵۲۱
منابع:	۵۲۳

بخش پنجم: مسیر آینده

فصل نوزدهم: چالش‌های پیش‌روی پژوهش‌های کیفیت زندگی شهری	۵۲۹
درآمد	۵۲۹
چالش‌هایی برای نویسندگان همکار	۵۳۰
چالش‌هایی برای پژوهشگران کیفیت زندگی شهری از جمله همکاران ما	۵۳۱
منابع:	۵۳۸

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات با هدف رفع نیازهای پژوهشی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، نزدیک به دو دهه است که با رویکرد مسئله‌محوری به دنبال شناخت مشکلات حوزه فرهنگ و هنر، شناسایی قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها و ارائه راهبردها و راهکارهای مناسب برای حل مشکلات و نیز توسعه قابلیت‌ها در مسیر تعالی فرهنگی کشور است.

این پژوهشگاه، با سه پژوهشکده فرهنگ، پژوهشکده هنر و پژوهشکده ارتباطات در تعامل و همکاری با صاحب‌نظران و اندیشمندان حوزه فرهنگ و هنر، ضمن اجرا و نظارت بر طرح‌های پژوهشی مورد نیاز، اقدام به برگزاری نشست‌ها، همایش‌های علمی، جلسات نقد و گفتگو و نیز جشنواره پژوهش فرهنگی سال می‌نماید.

علاوه بر این، دفتر طرح‌های ملی پژوهشگاه نیز، به‌عنوان متولی انجام مطالعات فرهنگی و اجتماعی در سطح ملی، ضمن اجرای نظرسنجیهای مورد نیاز، به اجرای پیمایش‌های ملی نظیر پیمایش ارزش‌ها و نگرش‌های ایرانیان؛ مصرف کالاهای فرهنگی؛ سواد رسانه‌ای؛ وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اخلاقی جامعه ایران و سنجش سرمایه اجتماعی کشور اقدام می‌نماید.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، تلاش دارد تا مجموعه دستاوردهای پژوهشی خود را با هدف تحقق عدالت فرهنگی و دسترسی همه پژوهشگران و سیاست‌گذاران فرهنگی کشور، منتشر نماید. از این رو انتشارات پژوهشگاه طی مدت فعالیت خود تاکنون، آثار پژوهشی متعدد و متنوعی را در قالب «کتاب»، «گزارش پژوهش»، «گزارش نظرسنجی» و «گزارش راهبردی» منتشر کرده است. پژوهشگاه همچنین، انتشار فصلنامه علمی پژوهشی «مطالعات

فرهنگ ارتباطات» و نیز چاپ آثار برگزیده جشنواره فرهنگی سال را در کارنامه خود دارد. پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات، ضمن استقبال، تعامل، همکاری و همفکری با استادان، نخبگان و پژوهشگران حوزه فرهنگ، هنر و رسانه، امیدوار است با انتشار دستاوردهای پژوهشی خود بتواند به «مرجع پژوهش» در حوزه فرهنگ و هنر ایران و نیز پایگاهی برای اندیشمندان و دلسوزان این عرصه تبدیل شود.

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات

پیشگفتار مترجمان

کیفیت زندگی به‌ویژه کیفیت زندگی شهری یکی از مهم‌ترین سازه‌های نظری و سیاستی است که در سال‌های اخیر مورد توجه وافر نظریه‌پردازان شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی اعم از جامعه‌شناسی، اقتصاد، جغرافیا، روان‌شناسی اجتماعی، مطالعات توسعه، برنامه‌ریزی شهری، سیاست شهری و دیگر رشته‌های این عرصه قرار گرفته است. در کنار تلاش‌های نظری، به‌لحاظ سیاستی و عملی نیز سیاست‌گذاران اجتماعی و فرهنگی، برنامه‌ریزان و مدیران شهری در مقیاس‌های کلان و محلی اهتمام ویژه‌ای به این سازه داشته‌اند. شواهد نشان می‌دهد که در چند دهه اخیر علاقه به مطالعه کیفیت زندگی و پدیده‌های مرتبط با آن به‌شدت افزایش یافته است. انجمن بین‌المللی مطالعات کیفیت زندگی، در نشست سالانه خود در سال ۲۰۰۶، مجله پژوهش‌های کاربردی در زمینه کیفیت زندگی را راه‌اندازی کرد، که خود نشانی از این توجه است. هدف این مجله مطالعه کیفیت زندگی در حوزه‌های کاربردی علوم اجتماعی و طبیعی است تا به تصمیم‌سازان کمک کند سنجه‌های عملکرد و فنون ارزیابی را براساس مفاهیمی چون بهزیستی، رضایت انسانی، توسعه انسانی، شادکامی و کیفیت زندگی به‌درستی به‌کار گیرند.

بی‌تردید برای اصحاب علوم اجتماعی هم به‌لحاظ نظری و نیز از حیث سیاستی، فهم، تبیین، سنجش و ارزیابی پیامدهای مربوط به کیفیت زندگی شهری در عمل و رفتار شهروندان موضوعی کلیدی است. کتاب بررسی کیفیت زندگی شهری با عنوان فرعی نظریه، روش‌ها و پژوهش‌های تجربی - که - رابرت دبلیو. مارانزا^۱، استاد و پژوهشگر اجتماعی دانشگاه میشیگان،

---

1. Robert W. Marans

و رابرت جی. استیمسون^۱، استاد دانشکده معماری، شهرسازی و برنامه‌ریزی دانشگاه ملبورن استرالیا، گردآوری کرده‌اند. حاوی مطالب ارزنده‌ای از حیث نظری، روش و موارد تجربی در باب کیفیت زندگی شهری است. کتاب مشتمل بر پنج بخش و نوزده فصل است که حاصل تلاش تعداد زیادی از پژوهشگران به نام حوزه مطالعات برنامه‌ریزی و مطالعات شهری است. مؤلفان کتاب دغدغه‌های چندگانه مباحث نظری، شیوه پژوهش و سنجش کیفیت زندگی شهری را همواره در قسمت‌های مختلف کتاب مدنظر قرار داده و از چگونگی تطور و کاربرد چارچوب‌های نظری و روش‌شناسی‌های چندگانه مربوط به کیفیت زندگی بحث کرده و تلاش خود را مصروف بیان پیچیدگی‌ها و دشواری‌های مترتب بر موضوع داشته‌اند. این پیچیدگی و دشواری بیش از هر چیز به ابعاد چندگانه سازه کیفیت زندگی شهری، زمینه‌های ذهنی و عینی این سازه و نیز پویایی آن در بسترهای جغرافیایی و زمانی مربوط می‌شود.

پیچیدگی و تنوع مربوط به ابعاد کیفیت زندگی موجب شده است که در مواردی این سازه با تمرکز بر ابعاد مهم و معینی از آن بررسی شود. این تمرکز به ابعادی چون رضایت از زندگی، بهزیستی، شادکامی و سلامت اجتماعی معطوف بوده است یا بر یکی از زمینه‌های ذهنی یا عینی تأکید شده است، که هر کدام سنجه‌های معین و شیوه‌های سنجش و ارزیابی خود را دارند. در نتیجه، از داده‌های چندگانه ثبتي حاصل از سرشماری‌ها، پیمایش‌های اجتماعی، ارزیابی و ارزشیابی‌های انجام‌شده و نیز موردپژوهی‌های کیفی استفاده شده است که از این جهت، کتاب نکته‌ها و تجارب ارزنده‌ای را در باب شاخص‌های عینی، ذهنی و رفتاری در اختیار خوانندگان قرار می‌دهد. این مهم - از این جهت شایان توجه است که کتاب حاوی موردپژوهی‌های متعدد از مناطق و کشورهای مختلف است و نیز هم‌زمان به ابعاد ساختی، طبیعی و اجتماعی - فرهنگی محیط شهری توجه دارد.

این انگاره که کیفیت زندگی شهری توأمان از وضعیت ذهنی و پنداشت شهروندان، برخوردارهای عینی شهروندان و نیز بهره‌مندی‌های مربوط به فضا و محیط شهری تأثیر گرفته و درعین‌حال سازنده آنهاست، انگاره‌ای است که مورد نظر و اجماع پژوهشگران حوزه کیفیت زندگی شهری است. افزون بر این، پیوند و همبستگی بین ابعاد ذهنی، عینی و محیطی در بررسی‌های تجربی ارائه‌شده در این کتاب بارها آزموده و بررسی شده و نتایج در دوره‌های زمانی و نیز در فضاهای اجتماعی مختلف، که گاه نتایج یکسانی هم نیستند، عرضه شده است. یافته‌ها و نتایج بیان‌شده در این مجموعه نشان از این واقعیت دارند که پژوهش‌های مربوط به کیفیت زندگی شهری متنوع، پیچیده و دربردارنده دو رویکرد عینی و ذهنی هستند. هر دو رویکرد

در طول زمان از حیث نظری و نیز روش‌شناسی‌های مورد استفاده تکامل یافته‌اند. به هر حال، شواهد و قرائن نظری و تجربی نشان از این واقعیت دارند که شناخت و تحلیل کیفیت زندگی شهری ضرورتی بسیار مهم در این زمانه است، ضرورتی که نه فقط از اجتماع پژوهشگران بلکه از سیاست عمومی و توجه به حکمرانی، برنامه‌ریزی و مدیریت شهری برمی‌خیزد. امیدواریم مطالب به نسبت متنوع این مجموعه، که حاصل تعاطی فکری مجموعه‌ای از صاحب‌نظران رشته‌ها و شاخه‌های مختلف علوم اجتماعی و مطالعات شهری است، برای دانشجویان و پژوهشگران ایرانی و تمامی کسانی که دغدغه برخورداری از محیط‌های شهری با پایداری و کیفیت زندگی مطلوب و بالایی را در سر دارند، مفید واقع شود. مترجمان این مجموعه کوشیده‌اند تا حد ممکن، ترجمه‌ای روان به دست خوانندگان برسانند. بی‌شک در این راه، کسانی به ما یاری رسانده‌اند و از این رو، در سپاس از زحمات این بزرگان، از جناب آقای حمیدرضا رحیمی، که ما را قرین محبت خود قرار دادند و سخاوتمندانه با توصیه‌های عالمانه خود همراهیمان کردند، کمال تشکر و قدردانی را داریم. همچنین از جناب آقای حسن رحمانی، که در حروف‌چینی متن و تهیه تصاویر کتاب، و نیز جناب آقای علی مؤمنی، که در ترجمه برخی واژگان و اصطلاحات به یاری‌مان آمدند، صمیمانه سپاسگزاریم و از ایزد منان برای ایشان و سایر کسانی که کمک کار ما بودند، توفیقی روزافزون خواستاریم.

مترجمان

پاییز ۱۳۹۸

پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات
وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

پیچیدگی و تنوع مربوط به ابعاد کیفیت زندگی موجب شده است که در مواردی این سازه با تمرکز بر ابعاد مهم و معینی از آن بررسی شود. این تمرکز به ابعادی چون رضایت از زندگی، بهزیستی، شادکامی و سلامت اجتماعی معطوف بوده است یا بر یکی از زمینه‌های ذهنی یا عینی تأکید شده است، که هر کدام سنجه‌های معین و شیوه‌های سنجش و ارزیابی خود را دارند. در نتیجه، از داده‌های چندگانه ثبتي حاصل از سرشماری‌ها، پیمایش‌های اجتماعی، ارزیابی و ارزش‌یابی‌های انجام‌شده و نیز مورد پژوهی‌های کیفی استفاده شده است؛ لذا کتاب پیش‌رو، نکته‌ها و تجارب ارزنده‌ای را در باب شاخص‌های عینی، ذهنی و رفتاری در اختیار خوانندگان قرار می‌دهد.

ISBN: 978-600-7687-99-4

9

786007

687994